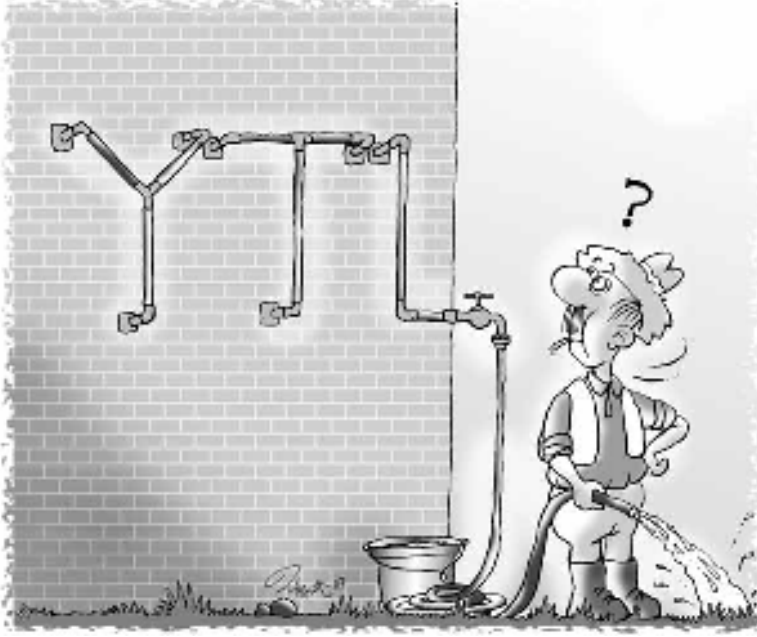

ÇMO 2007 Su Raporu

ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN 22.10.2007 TARİHLİ AÇIKLAMASI

Yaşamın temelini oluşturan ve devamını sağlayan, kültürlere biçim veren, tarih boyunca uygarlıkların kaderini belirleyen su vazgeçilmez bir değerdir. Yeryüzündeki miktarının zamanın başlangıcından beri artmadığı göz önüne alındığında sınırlı ancak yenilenebilir bir özelliğe sahip suyun sosyal, ekonomik ve ekolojik yaşam için önemi tartışılmazdır.

- Dünya üzerinde 1.2 milyar insan güvenilir içme suyundan yoksun yaşamaktadır.
- 2.4 milyar insan da sağlık koşullarına uygun suya erişmemektedir.
- Dünyada kullanılan suyun % 85'ini nüfusun % 12'si tüketmektedir.
- Avrupa'da ortalama su kullanımı 200-300 litre/gün ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 575 litre/gün olmasına rağmen kalkınmakta olan ülkelerde yaşayan halkın beşte biri insan hakkı olarak kabul edilen en az 20 litre/gün suya ulaşmamaktadır.

● Kalkınmakta olan ülkelerde en zengin halkın % 20'si şebeke sistemi ile ulaşan suyun % 85'ini, halkın en yoksul % 20'lik kısmı ise sadece % 25'ini kullanabilmektedir.

● Dünyanın belli bölgelerinde (Afrika'nın büyük bölümü, Orta Doğu, Çin'in kuzeyi, Meksika ve Kaliforniya) su rezervleri tükenmek üzeredir. Ayrıca artan nüfus, kentleşme ve kişi başına tüketilen suyun artması nedeniyle suya olan talep, arzı geçerken mevcut su kaynakları da sürekli kirlenmektedir.

Türkiye'de Durum

Su kaynaklarının yönetimi ve planlanmasına dair yaşanan sorunlar, son 10 yılda Dünya Bankası ve uluslararası su tekellerinin ülkemiz su yönetimini belir-

leyen ticari girişimleri, nüfus artışı, kentleşme ve sanayileşme olgularına bağlı olarak artan su tüketim değerleri dikkate alındığında, nicelik açısından yenilenebilir tatlı su kaynaklarında bir azalma ile karşı karşıya kalındığı açıktır. Bunun yanı sıra su kaynaklarında aşırı çekim sonucu sahil kesimlerinde yeraltı suyu tuzlanması, tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ile evsel, endüstriyel atıklar nedeniyle kirlenme yaşanmakta, su kaynaklarının nitelik açısından korunması gereği ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Diğer yandan ülkemizde son dönemde gündeme gelen, özellikle İstanbul ve Ankara'da su kaynaklarının tükenmesi yönünde kaygı yaratan en önemli sorun olarak küresel iklim değişikliği ön plana çıkarılmıştır. Büyük şehirlerin susuz kalmasının ve kuraklığın nedeni hükümet ve yerel yöneticiler tarafından küresel iklim değişikliğine bağlanmıştır. Oysa ülkemizin 8-10 yılda bir dönemsel ve bölgesel kuraklığa uğradığı yetkililerce dile getirilmekte; dünyada ve ülkemizde küresel iklim değişikliğini tetikleyecek birçok neden olduğuna dikkat çekilerek daha temkinli davranılması

önerilmektedir. Örneğin Ankara'da yaşanan su sıkıntısının arka planında, şehrin uzun dönem su ihtiyacının hesaplamalarında kentin yeşillenmesi, araç sayısının geometrik hızla çoğalması, bahçeli ev sayılarındaki patlama, eğitimi ve kültür düzeyi yükselen toplumlarda su tüketiminin artma eğilimi vb. gibi koşullar yeterince değerlendirilmemesinin yanında şebekelerde % 50'ye varan kayıplar ve mevcut içmesuyu havzalarında yeterli suyun depolanmayarak boşa akıtılması bulunmaktadır.

İstanbul'da ise yasal olmayan, kontrolsüz yapılaşma ve sanayileşme ile kirletilen içmesuyu havzalarının İstanbul'un su ihtiyacını karşılayamaz duruma gelmesi ile birlikte 180 km uzaklıktaki Melen Çayı havzasından su getirme projesinin yapımına başlanılmıştır. GAP'tan sonra ülkemizin en büyük projesi olarak tanımlanan proje, yüksek yatırım maliyetli olup Japon Hükümeti kredi kuruluşundan alınan krediler yardımıyla yürütülmektedir. Kredilerin geri ödemesi 2004 yılında başlamış ancak henüz proje tamamlanamamıştır. Diğer yandan İstanbul'un acil su ihtiyacının karşılamak üzere İstanbul halkına yine yüksek su fatura bedellerine mal olacak deniz suyunun arıtılarak içmesuyu elde edilmesi projesi gündeme getirilmiştir.

Temiz içilebilir suya erişim tüm dünya halklarının hakkıdır. Su yönetimi ile ilgili tüm politikalar; toplumun tamamının su kaynaklarına ulaşım hakkı olduğu ve su kaynaklarının kamu yararına uygun kullanımı temelinde oluşturulmalıdır. Herkesin ücretsiz, temiz su hakkı güvence altına alınmalıdır. Bu temelde Çevre Mühendisleri Odası'nın su kaynakları yönetimi üzerine görüş ve önerileri şunlardır;

- Su varlıklarının korunması ve gelecekteki ihtiyaçların karşılanması için, gerekli araç ve teknikler geliştirilmeli, bu noktada yeni bir bakış açısı öne çıkarılmalıdır.
- Ulusal ve yerel ölçekte, kamucu bir su politikası oluşturulmalıdır.
- Bireysel ve küresel ölçekte, eşitlikçi, doğa korumacı uluslararası bir su politikasının tesisinde Türkiye öncü ülke olmalıdır.

- Su varlıklarının korunması, geliştirilmesi, doğru ve planlı kullanımında, yasal düzenlemeler bilim ve toplum yararı ekseninde yapılmalıdır.
- Su politikası ve yönetiminde, görev ve yetki karmaşasını çözecek merkezi, yerel örgütlenmeler ve tüzel düzenlemeler, yeni bir anlayışla ele alınmalıdır.
- Mevcut su kaynakları, miktar ve kalite olarak korunmalı ve iyileştirilmelidir.
- Ülkemiz yeraltı ve yüzey suyu envanteri, kullanım ve tüketim senaryoları, kamusal bir bakışla ve katılımcı bir anlayışla yapılmalıdır.
- Hükümetler, ilgili kamu kurumları, üniversiteler ve meslek odaları ile işbirliğini, özellikle su konusunda acil ve öncelikli bir yaklaşım olarak ele almalıdır.
- Tarımda, sanayide ve konutlarda, suyun verimli kullanımına yönelik program ve projeler geliştirilmelidir.
- Su varlıklarının, atık sular, katı atıklar, tarımsal ilaç ve gübre kullanımı ile kirlenmesinin önüne geçilmesi, bu alanda proje ve yaptırımlar öncelikle tesis edilmelidir.
- İller Bankası ve DSİ Genel Müdürlüğü gibi kurumların, su politikaları ve su yönetimi alanındaki görev ve sorumlulukları yeniden tanımlanmalı, havza yönetimi temelinde yetkileri genişletilmelidir.
- Uluslararası su tekellerinin, kent ölçeğindeki su yönetimi politikalarına, bu alandaki projelerine karşı, kentsel su dağıtım şebekeleri ve arıtım sistemleri hemen kamulaştırılmalı, İller Bankası ve belediyeler eli ile yönetilmelidir.

Siyasi iktidarlar tarafından yanlış yönlendirilen kamuoyunu bu noktada bilgilendirmek amacıyla Odamızca hazırlanan su raporu Odamızın web sayfasında www.cmo.org.tr adresinde kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

**TMMOB
Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu**